

Інструкція до практичного заняття

Тема: Основні закономірності психічного розвитку в дитинстві

Мета: систематизувати, узагальнити знання студентів з теоретичних питань теми «Основні закономірності психічного розвитку в дитинстві». Формувати вміння здобувачів фахової передвищої освіти використовувати теоретичні знання в професійній діяльності, враховувати загальні закономірності психічного розвитку в педагогічній діяльності з дітьми. Розвивати психологічну компетентність студентів, аналітичні здібності, критичне мислення. Виховувати допитливість та активність щодо професійного саморозвитку.

Тип заняття: практичний.

Засоби навчання: інтерактивна дошка Padlet, інструкція до практичного заняття, практичні ситуації та ділові ігри.

Література:

1. Вікова психологія: навч. посіб. / [О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка]. - К. : ЦУЛ, 2012.
2. Вікова психологія / [за ред. Г. С. Костюка]. – К.: Радянська школа, 1976. – 269с.
3. Психологія / [за ред. В. А. Крутецького]. – К: 1978. - 284с.
4. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: [навчальний посібник] / Поліщук В. М. – Вид. 3-тє, виправ. – Суми: Університетська книга, 2010. – 352с.
5. Савчин М. В. Педагогічна психологія: [навчальний посібник] / Савчин М. В. – К: «Академвидав», 2007. – 424с.

Хід заняття

1. Актуалізація опорних знань

1. Назвіть приклади кількісних і якісних змін у розвитку людини.
2. Назвіть і охарактеризуйте загальні закономірності психічного розвитку людини в онтогенезі.
3. Як Ви розумієте такі поняття як «стадіальність» та «кризовість» психічного розвитку?
4. Для чого вихователю необхідні знання закономірностей психічного розвитку дітей?
5. Які основні напрями можна виокремити в трактуванні рушійних сил психічного розвитку людини?
6. У чому полягає сутність психічного розвитку людини згідно поглядів Л. С. Виготського?
7. Які дві сплетені лінії у психічному розвитку дитини пропонував розрізняти Л. С. Виготський?
8. Дайте характеристику основним поняттям, які ввів у психологію Л. С. Виготський.

2. Практична частина

А) Перевірка домашнього завдання

- бліц-опитування «Психологічний словник»: розвиток, ріст, дозрівання, психічний розвиток, психічні функції, закономірності психічного розвитку, адаптація, соціальна ситуація розвитку, новоутворення, стабільні періоди, критичні періоди, провідна діяльність, зона актуального розвитку, зона найближчого розвитку.

Б) Презентація доповідей, рефератів, відеороликів на одну із тем:

1. Вплив довколишнього середовища на психічний розвиток дитини.
2. Сенситивні та критичні періоди в житті дитини.
3. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
4. Роль спадковості у розвитку людини.
5. Психічний розвиток новонародженої дитини.
6. Психічний розвиток дитини першого року життя.
7. Психічний розвиток дитини раннього віку.
8. Психічний розвиток дошкільника.
9. Психічний розвиток молодшого.
10. Інваріантні вікові характеристики молодшого школяра.

В) Практичне виконання психологічних завдань.

Прокоментуйте такі думки та висловлювання:

1. “Педагогіка має орієнтуватися не на вчорашній, а на завтрашній день дитячого розвитку” (Л. С. Виготський).
2. “Дитина не розвивається і виховується, а розвивається виховуючись і навчаючись” (С. Л. Рубінштейн).
3. “В онтогенезі психіки людини має місце єдність біологічних та соціальних умов, у якій провідна роль належить соціальному” (Г. С. Костюк).
4. “Ні, не білою дошкою є душа дитини, а деревом у зерні, людиною у можливості ... дитина – це молодий, блідо-зелений паросток, який ледь визирнув із свого зерна, а вихователь – це садівник, який доглядає й вирощує цей паросток” (В. Г. Белінський).
5. “Діти, які успадкували гени хороших розумових здібностей, будуть високоінтелектуальними людьми навіть без особливого навчання, у той час, як діти, яким не пощастило у відношенні генів, не зможуть мати користь навіть з самого кращого навчання” (Ауэрбах Ш).
6. “Всі люди з звичайною, нормальною організацією, володіють однаковими розумовими здібностями”; “Виховання робить нас тим, чим ми є” (Гельвецій).
7. Згідно теорії В. Штерна, кожний індивід у своєму розвитку (онтогенезі) проходить всі стадії розвитку людського роду (філогенезу). Він пише, що

людський індивід у перші місяці немовлячого періоду, з перевагою нижчих почуттів, з нечисленним рефлексним та імпульсивним існуванням знаходиться у стадії ссавців; у друге півріччя, розвинувши діяльність хватання та різнобічного наслідування, вона досягає розвитку вищих ссавців – мавпи, і на другому році, оволодівши елементарною ходою та мовленням, – елементарного людського стану. У перші 5 років гри та казок вона стоїть на ступені первісних народів. У перші шкільні роки простий зміст античного та старозавітного світу найбільш адекватний дитячому духу, середні роки носять риси фанатизму християнської культури, і тільки у період зрілості досягається духовна диференціація, що відповідає стану культури нового часу. У чому полягає помилковість теорії В. Штерна? Роль яких факторів психологічного розвитку він не враховує?

8. Про які важливі факти та явища психічного розвитку йде мова у наведених нижче описах?

а) Одним з показників розвитку дитини є різниця між тим, що вона може робити за допомогою дорослих, їх вказівок, підказок і т. ін., і тим, що доступно для неї у самостійній діяльності.

б) У різні вікові періоди основні психологічні новоутворення залежать головний чином від якогось одного виду діяльності. У цьому виді діяльності також виникає, формується та перебудовується велика кількість психічних процесів.

в) У останні роки діти, як показують спостереження та дослідження, ростуть та розвиваються швидше, ніж кілька десятиліть назад.

9. Як ви вважаєте лінощі, неслухняність, впертість, небажання займатися – зумовлені спадковістю? Чому теорія спадковості у тепершній час так розповсюджена серед батьків. Дайте обґрунтовану відповідь.

10. Вкажіть основні події, які зробили Вас тим, ким Ви є зараз.

11. Чи вважаєте Ви, що Ваше життя склалось під впливом стійких і неперервних впливів, чи на нього істотно вплинули непередбачені обставини та події, які привели до різких змін. Коротко опишіть ці впливи (обставини).

3. Рефлексія та підведення підсумків заняття – бліц – опитування студентів.

- **Що нового Ви дізналися про загальні закономірності психічного розвитку дітей на практичному занятті?**
- **Як ці закономірності потрібно враховувати у педагогічній роботі з дітьми?**

Завдання: оцініть інформацію, свої знання, вміння та навички, здобуті Вами під час практичного заняття за рівнем важливості для Вашої професійної підготовки та особистісного розвитку. Для формування відповіді скористайтеся табличкою.

Рефлексія практичного заняття

Кошик для сміття
непотрібна інформація

Інформація, знання, вміння і навички, які я можу використовувати зараз

Валіза
знання, вміння та навички, які важливі у майбутньому

4. Оцінювання знань та умінь здобувачів фахової передвищої освіти.

5. Домашнє завдання:

- пройти тестовий контроль в Moodle з теми «Загальні закономірності психічного розвитку та їх врахування у педагогічній роботі з дітьми».